LUNDS UNIVERSITET

Medicinska fakulteten

SJSA02, Hälsa och ohälsa i ett livscykelperspektiv, 30 högskolepoäng

Health and Ill Health from a Life Cycle Perspective, 30 credits

Grundnivå / First Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Programnämnden för omvårdnad, radiografi samt reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa 2026-03-26 (STYR 2026/736) och senast reviderad 2026-03-31 (STYR 2026/736). Den reviderade kursplanen träder i kraft 2026-03-31 och gäller från och med vårterminen 2027.

Allmänna uppgifter

Kursen ingår som en obligatorisk kurs i Sjuksköterskeprogrammet 180 högskolepoäng (hp).

Kursen följer riktlinjerna i högskoleförordningen (SFS 1993:100 med senare ändringar).

I kursen ingår 9 hp verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Undervisningsspråk: Svenska
Moment på engelska kan förekomma.

Huvudområde	*Fördjupning*
Omvårdnad	G1F, Grundnivå, har mindre än 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Kursens mål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- redogöra för förloppet för normal graviditet och förlossning (1),
- redogöra för hur abort, preventivmedel samt sexuellt överförbara sjukdomar påverkar reproduktiv och sexuell hälsa (2),

- beskriva reproduktionssystemets uppbyggnad och funktion för både kvinnor och män samt dess förändringar i ett livscykelperspektiv (3),
- beskriva barns normala utveckling och tillväxt samt faktorer som kan påverka detta förlopp (4),
- beskriva faktorer som främjar hälsa och förebygger ohälsa hos barn (5),
- redogöra för vanliga besvär och symtom hos annars friska barn samt föreslå relevanta omvårdnadsåtgärder (6),
- beskriva hur omsorgssvikt och psykisk ohälsa påverkar barns hälsa genom hela livet samt samspelar med hållbarhetsdimensionerna (7),
- förklara hur levnadsvanor påverkar vuxnas hälsa och ohälsa (8),
- redogöra för vanliga sjukdomar och hälsoproblem hos äldre samt motivera hälsofrämjande, förebyggande och behandlande åtgärder (9),
- redogöra för vanligt förekommande mikroorganismer samt hur de sprids och påverkar hälsa och ohälsa (10),
- redogöra för sårläkningsprocessen samt hur man behandlar och främjar sårläkning samt förhindrar komplikationer (11),
- beskriva den regionala primärvårdens roll och beredskapsplaner vid särskild händelse och katastrof (12),
- redogöra för hur administrationsväg och beredningsform påverkar läkemedelseffekt, och klinisk användning (13),
- förklara varför läkemedel kan ge olika effekt hos olika individer samt identifiera viktiga faktorer som bidrar till dessa variationer (14),
- förklara innebörden av, och jämföra den kvantitativa med den kvalitativa forskningsprocessen (15),

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- genomföra sjukdomsförebyggande och behandlande arbete enligt omvårdnadsprocessens olika steg inom kursens vårdkontext (16),
- kommunicera med och bemöta vuxna och äldre personer utifrån ett empatiskt och professionellt förhållningssätt (17),
- tillämpa ett professionellt förhållningssätt som främjar samarbete, noggrannhet och omdöme i vårdarbetet (18),
- etablera en vårdrelation utifrån ett personcentrerat förhållningssätt under ett kort vårdmöte i primärvården (19),
- identifiera tecken på psykisk ohälsa samt stötta och vägleda personer som visar sådana tecken till adekvat vård (20),
- systematiskt och aseptiskt genomföra kapillär- och venprovtagning samt injektionsgivning (21),
- genomföra kateterisering av urinblåsa samt sköta en kvarliggande urinkateter (22),
- genomföra inläggning av samt sköta perifer infart (PVK) (23),
- utföra hjärt- och lungräddning (HLR) på barn (24),

- tillämpa grundläggande allmänfarmakologiska begrepp inom farmakodynamik och farmakokinetik för att förklara läkemedelseffekter, interaktioner och biverkningar, samt hur dessa tillsammans påverkar behandlingens utfall (25),
- hantera enklare läkemedelsordinationer samt beräkna och administrera läkemedelsdoser på ett systematiskt och patientsäkert sätt i syfte att minska negativ miljöpåverkan (26),
- använda information i FASS samt tillämpa de lagar och författningar samt riktlinjer som reglerar sjuksköterskans ansvar för säker läkemedelshantering (27),

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- motivera hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder enligt relevanta styrdokument samt vetenskaplig evidens (28),
- reflektera över konsekvenserna av mäns våld mot kvinnor med fokus på våldsutsatta kvinnors livssituation, mäns roll som förövare samt lagstiftning och samhällsstöd ur ett hållbarhetsperspektiv (29),
- reflektera kring handledning och lärande i verksamhetsförlagd utbildning, med stöd i relevanta teorier (30),
- reflektera över etiska principer i samband med sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete (31),
- reflektera över det egna lärandet relaterat till kursens mål samt formulera personliga mål för fortsatt lärande och professionell utveckling (32)

Kursens innehåll

Kursen fokuserar på sjuksköterskans hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete ur ett livscykel- samt hållbarhetsperspektiv. Innehållet i kursen utgår bland annat från Agenda 2030 och globala mål gällande hälsa och ohälsa. I kursen introduceras ämnen som farmakologi och läkemedelshantering samt kris och katastrof. Det tidigare introducerade temat professionellt förhållningssätt (SJSA01 Sjuksköterskans profession och omvårdnad, 30 hp) följs upp med ett specifikt fokus på förmåga att kommunicera med patienter med ett personcentrerat, empatiskt och professionellt förhållningssätt.

Vidare ingår moment i färdighetsträning som exempelvis provtagning av blod, urin, svalg och faeces, sårvård, hantering av perifer venkateter och urinkateter, samt hjärtlungräddning (HLR) på barn.

Studenten genomför sex veckors verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom regional primärvård (vårdcentraler) Detta ger studenten möjlighet att omsätta teoretiska kunskaper i praktisk handling. Exempelvis kommer omvårdnadsprocessen och ramverket Fundamentals of Care, som introducerades i termin 1, samt moment i färdighetsträning att tillämpas praktiskt under VFU.

Kursen innehåller följande teman:
Reproduktiv och sexuell hälsa,
Barns hälsa och ohälsa,
Vuxnas hälsa och ohälsa,
Geriatriska tillstånd,

Primärvård, mödra- och barnhälsovård
Allmän farmakologi och läkemedelshantering,
Professionella färdigheter i omvårdnad,
Professionell utveckling,
Metodkunskap som grund för evidens

Kursens genomförande

Kursen omfattar 40 timmar per vecka vid helfart. Undervisningen baseras på ett pedagogiskt förhållningsätt som innebär att studenten aktivt bearbetar innehåll och kursmaterial, individuellt och tillsammans i grupp, i olika läraktiviteter. Undervisningen har som syfte att stimulera och stödja utvecklingen av det egna ansvaret för lärprocessen.

Läraktiviteter som ingår är fallbaserade seminarier vilka tränar förmåga att motivera och argumentera för beslut och lösningar samt interaktiva föreläsningar inklusive gruppövningar. Vidare ingår fältstudier inklusive färdighetsträningsmoment. Under VFU samt färdighetsträningsmoment tillämpar studenterna omvårdnad under handledning och tränar utförande av praktiska moment.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU), fältstudier, gruppövningar, färdighetsträningsmoment samt quiz, är obligatoriska moment. Om studenten inte deltar i obligatoriskt moment eller inte uppnår för momentet relaterade kursmål, får studenten genomföra momentet vid senare tillfälle. Obligatoriska moment kan komma att ersättas med andra läraktiviteter. Examinator avgör om studenten uppnått kursmål relaterade till ett obligatoriskt moment.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

VFU utgör i genomsnitt 32 timmar per vecka med obligatorisk närvaro. VFU kan förläggas dag, kväll eller natt under veckans alla sju dagar. Ingen form av ledighet beviljas under VFU. VFU sker med organiserad handledning och färdighetsträning.

En del av kursens lärandemoment genomförs i hälso- och sjukvårdens verksamheter. En förutsättning för att en student ska kunna delta i sådana moment är att verksamheterna inte ser formella hinder att ta emot studenten. En hälso- och sjukvårdsverksamhet kan avböja att ge studenttillträde till vårdinrättning om det bedöms att patientsäkerheten eller förtroendet för sjukvården riskerar att äventyras eller om annat likartat hinder föreligger. Ett avböjande kan exempelvis grundas på att studenten dömts för vissa typer av brott eller uppvisat sådant beteende som hotar patientsäkerheten eller förtroendet för sjukvården. Detta avböjande medför att studenten inte kan delta i de lärandemoment som ges inom verksamheten.

Kursens examination

Måluppfyllelse bedöms med individuella skriftliga tentamina, skriftlig individuell uppgift, portföljexamination, praktiska individuella uppgifter samt muntlig uppgift i grupp. All bedömning görs individuellt utifrån fastställda kriterier. För varje prov/moment anordnas en ordinarie och två omexaminationer. Student som inte uppnår godkänt resultat vid något av dessa tillfällen har möjlighet att genomgå ytterligare examination. Student som underkänts vid två examinationstillfällen kan begära byte av examinator. Vid omexamination kan examination i grupp ersättas av individuell examination.

Bedömning av VFU sker individuellt utifrån de fastställda lärandemålen i kursen. Examinator får besluta att underkänna en student under pågående VFU i de fall studenten uppvisar sådana brister avseende kunskaper, färdighet eller förhållningssätt

att dessa medför en påtaglig risk att person eller egendom skadas. En individuell plan ska upprättas. Först när bristerna är åtgärdade kan verksamhetsförlagd utbildning åter erbjudas.

För varje VFU anordnas ett ordinarie VFU-utbildningstillfälle. Student som inte uppnår godkänt resultat vid första examinationen erbjuds ytterligare ett utbildningstillfälle med examination. Antalet VFU-tillfällen är begränsat till totalt två. Student som underkänts vid två examinationstillfällen ges inte något ytterligare utbildningstillfälle med examination.

En VFU som i förtid, av student, avbryts utan laga förfall (uppvisande av intyg) kommer av examinator bedömas som underkänd vilket medför att VFU-tillfället är förverkat.

I en kursportfölj (4 hp) samlar studenten observationer och återkoppling genomförda under VFU, dokumentation av genomförda uppgifter enligt instruktioner samt återkoppling på dessa. Den sammanlagda dokumentationen ska visa att kursmål uppnåtts. Kursportföljens delar värderas fortlöpande i enlighet med fastställda bedömningskriterier och betygsätts i sin helhet med godkänt eller underkänt i slutet av kursen. Om kursportföljen behöver kompletteras betygssätts denna återigen efter begäran av studenten.

Prov/moment

2701 Reproduktiv och sexuell hälsa samt Barns hälsa och ohälsa, 3 hp
Examinationsform: Skriftlig individuell tentamen (kursmål 1, 2, 3, 4, 5, 6)

2702 Vuxnas hälsa och ohälsa, 2.5 hp
Examinationsform: Skriftlig individuell uppgift (kursmål 8, 28, 31)

2703 Geriatriska tillstånd, 3.0 hp
Examinationsform: Skriftlig individuell tentamen (kursmål 9)

2704 Verksamhetsförlagd utbildning inom regional primärvård, 9 hp
Examinationsform: Muntlig individuell genomgång av verksamhetsförlagd utbildning (kursmål 11, 16, 17, 18)

2705 Allmän farmakologi och läkemedelshantering, 3.0 hp
Examinationsform: Skriftlig individuell tentamen (kursmål 13, 14, 25, 26, 27)

2706 Metodkunskap som grund för evidens, 2.5 hp
Examinationsform Skriftlig individuell tentamen (kursmål 15)

2707 Professionell utveckling II, 1.5 hp
Examinationsform: Muntlig uppgift i grupp (kursmål 19, 30, 32)

2708 Professionella färdigheter i omvårdnad, 1,5 hp
Examinationsform Praktiska individuella uppgifter (kursmål 10, 11, 21, 22, 23, 24)

2709 Kursportfölj, 4 hp
Examinationsform: Portföljexamination (kursmål 3, 7, 9, 10, 12, 16, 17, 18, 20, 24, 25, 26, 27, 29, 32)

Om så krävs för att en student med varaktig funktionsnedsättning ska ges ett likvärdigt examinationsalternativ jämfört med en student utan funktionsnedsättning, så kan examinator efter samråd med universitetets avdelning för pedagogiskt studentstöd fatta beslut om alternativ examinationsform för berörd student.

Betyg

Betygsskalan omfattar betygsgraderna: Underkänd, Godkänd
För godkänd kurs krävs att alla prov/moment är godkända och alla obligatoriska läraktiviteter genomförda.

Förkunskapskrav

- Grundläggande behörighet (OMR16/A14)
- Godkänt provmoment *Professionella färdigheter i omvårdnad I, 3 hp* i kurs SJSA01 Sjuksköterskans profession och omvårdnad.

Övrigt

SJSA02 Hälsa och ohälsa i ett livscykelperspektiv inom VGSJU motsvaras inte av någon enskild kurs inom utbildningsplan VGSKS. Programstrukturen har genomgått stora förändringar och tillgodoräknande för hel kurs är därmed inte möjligt.

Inom ett år efter att kursen har genomgått en större förändring eller avvecklats erbjuds minst tre ytterligare provtillfällen på samma kursinnehåll som gällde vid registreringen efter att beslut om förändring eller avveckling trätt i kraft.